

Výživné na rodinu

Autor obsahu

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters) Poľsko

1 Čo znamenajú pojmy „výživné“ a „vyživovacia povinnosť“ v praxi? Ktoré osoby majú povinnosť platiť výživné inej osobe?

Podľa článku 128 zákona o rodine a poručníctve vyživovacia povinnosť predstavuje povinnosť priamych príbuzných a súrodencov poskytovať prostriedky na živobytie (vrátane ošatenia, potravín, ubytovania, vykurovacieho paliva a liekov) a podľa potreby aj na výchovu (vrátane zabezpečenia fyzického a intelektuálneho rozvoja a prístupu k vzdelaniu a ku kultúre).

Výživné predstavuje peňažnú alebo naturálnu dávku. V prípade detí zahŕňa aj osobné zapojenie sa do ich výchovy a prácu v spoločnej domácnosti ako súčasť vyživovacej povinnosti.

Pohľadávka na výživné je právo jednej osoby žiadať od druhej osoby plnenie vyživovacej povinnosti.

Vyživovacie povinnosti spravidla vznikajú z rôznych druhov rodinného vzťahu.

Podľa druhu rodinného vzťahu sa v poľskom práve stanovujú tieto druhy vyživovacích povinností:

1. Vyživovacia povinnosť medzi príbuznými (v rámci ktorej je povinnosť rodičov voči dieťaťu osobitnou kategóriou): v prípade príbuzných majú nárok na poberanie výživného len osoby v núdzi. Rodičia sú povinní poskytovať výživné deťom, ktoré ešte nie sú schopné starať sa o seba, pokiaľ príjmy z majetku dieťaťa nie sú dostatočné na pokrytie nákladov na jeho obživu a výchovu. Deti po dosiahnutí veku 18 rokov strácajú právo na výživné okrem prípadov, keď chcú pokračovať vo vzdelávaní a ich doterajšia výkonnosť dokazuje opodstatnenosť tohto rozhodnutia alebo keď by sa vyživovacia povinnosť mala zachovať vzhľadom na zdravotný stav alebo osobnú situáciu dieťaťa. Rodičia okrem toho nie sú povinní poskytovať výživné dieťaťu, ktoré dosiahlo vek 18 rokov, a hoci je schopné pracovať, ďalej študuje a potom zanechá štúdium, nezaznamená uspokojivý pokrok, nedosiahne dostatočné známky na postup do vyššieho ročníka a nevykoná skúšky do stanovených konečných termínov, a preto nedokončí štúdium v čase rámci určenom na príslušný študijný program.
Ak nie je možné získať výživné od osoby s primárnou zodpovednosťou (t. j. od rodiča) alebo ak je to príliš zložité, nárok možno uplatniť voči osobám so sekundárnou zodpovednosťou (napríklad starým rodičom dieťaťa, ktorí sú rodičmi povinného na plnenie výživného). Treba však uviesť, že samotné neplatenie výživného osobou, ktorá je povinná ho platiť, nestačí na získanie platieb výživného od starých rodičov. S cieľom získať výživné od starých rodičov je nutné, aby osoba oprávnená na výživné žila v núdzi, pričom starí rodičia musia mať dostatok finančných prostriedkov na platenie výživného. Výživné nariadené súdom voči starým rodičom je zvyčajne nižšie ako v prípade vyživovacej povinnosti uloženej osobe s primárnou zodpovednosťou platiť výživné.
2. Vyživovacia povinnosť vyplývajúca z osvojenia: ak je účinkom osvojenia výhradne vytvorenie vzťahu medzi osvojiteľom a osvojencom, vyživovacia povinnosť osvojiteľa vo vzťahu k osvojencom má prednosť pred vyživovacou povinnosťou príbuzných vo vzostupnej línii a súrodencov osvojenca voči tejto osobe a akákoľvek vyživovacia povinnosť osvojenca voči jeho príbuzným vo vzostupnej línii a súrodencom je v poradí posledná v línii. V ostatných aspektoch sa na osvojenca uplatňujú zásady stanovené v bode 1.
3. Povinnosť medzi nepokrvnými príbuznými (nevlastná matka, nevlastný otec, nevlastné deti): nárok na

výživné majú len osoby v núdzi, ak je v danej situácii uloženie vyživovacej povinnosti v súlade s pravidlami spoločenského spolunažívania. Podľa poľských právnych predpisov a judikatúry pojem „núdza“ znamená neschopnosť človeka zaistiť svoje primerané potreby z vlastných zdrojov a vlastným úsilím.

4. Povinnosť medzi manželmi počas trvania manželstva: rodinní príslušníci si môžu uplatniť právo na „rovnakú životnú úroveň“ pre všetkých rodinných príslušníkov. Podľa článku 27 zákona o rodine a poručníctve sú obidvaja manželia povinní podľa svojich schopností, príjmu a finančnej spôsobilosti pomáhať zabezpečovať potreby rodiny, ktorú si založili prostredníctvom svojho vzťahu. Táto povinnosť sa môže považovať za plne alebo čiastočne splnenú aj formou vynaloženia osobného úsilia o výchovu detí a starostlivosť o spoločnú domácnosť.
5. Povinnosť medzi manželmi po skončení manželstva: ak jeden z manželov bol uznaný za výlučne zodpovedného za rozvrat manželstva a rozvod znamená podstatné zhoršenie finančnej situácie nevinného manžela/manželky, tento nevinný manžel/manželka môže žiadať, aby boli zaistené jeho/jej primerané potreby, aj keby nebol v núdzi. V iných prípadoch môže manžel/manželka v núdzi žiadať od svojho bývalého manžela/manželky výživné úmerné svojim primeraným potrebám a zárobkovým možnostiam a finančnej situácii bývalého manžela/manželky. Vyživovacia povinnosť voči rozvedenému manželovi/manželke zaniká, keď tento manžel/manželka uzavrie iné manželstvo. Ak však vyživovaciu povinnosť znáša rozvedený manžel/manželka, ktorý nebol uznaný zodpovedným za rozvrat manželstva, táto povinnosť okrem toho zaniká päť rokov po vydaní rozsudku o rozvode, ak súd na žiadosť osoby oprávnenej na poberanie výživného nerozhodne vo výnimočných prípadoch o predĺžení uvedeného päťročného obdobia.
6. Povinnosť otca nemanželského dieťaťa voči matke dieťaťa: otec, ktorý nie je manželom matky, musí prispievať matke podľa svojich pomerov na náklady spojené s tehotenstvom a pôrodom a na trojmesačné výživné počas obdobia pôrodu a šestonedelia. V prípade riadneho odôvodnenia môže matka žiadať od otca dieťaťa príspevok na výživné na obdobie dlhšie ako tri mesiace.

2 Do akého veku môže dieťa poberať výživné? Existujú odlišné predpisy týkajúce sa výživného, ktoré sa vzťahujú na maloleté a dospelé osoby?

Rodičia majú vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu, ktoré sa nedokáže o seba postarať samo. Keďže deti sú povinné vzdelávať sa až do veku 18 rokov, spravidla sú oprávnené na poberanie výživného, až kým nedosiahnu plnoletosť alebo až kým neukončia vzdelávanie. Keď sa osoba oprávnená na poberanie výživného nedokáže o seba postarať (napr. pre ochorenie alebo zdravotné postihnutie), výživné môže byť priznané bez časového obmedzenia.

Treba uviesť, že vyživovacia povinnosť automaticky nezaniká po dovŕšení veku 18 rokov a že takéto zániknutie nezávisí ani od rozhodnutia oprávneného na výživné alebo rodiča zodpovedného za výživné. Na stanovenie, že vyživovacia povinnosť by mala zaniknúť, je potrebné súdne rozhodnutie s cieľom posúdiť, či sa dieťa po dosiahnutí plnoletosti dokáže o seba postarať atď. Návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti sa podáva na okresnom súde príslušnom podľa miesta pobytu oprávneného na výživné. Platí to pre výživné nariadené súdom, a nie na takzvané dobrovoľné výživné, ktoré sa upravuje súkromnoprávnou dohodou medzi stranami.

Dávky zo štátneho fondu pre výživné sa vyplácajú oprávneným osobám až do veku 18 rokov. Tieto osoby sú oprávnené na poberanie uvedených dávok, až kým nedosiahnu vek 25 rokov, ak pokračujú vo vzdelávaní v školách alebo inštitúciách vyššieho odborného vzdelávania, a na časovo neobmedzené obdobie, ak boli uznané za osoby s vážnym zdravotným postihnutím. Dávky z fondu pre výživné možno získať pod podmienkou, že príjem rodiny na osobu nesmie prekročiť sumu 1 209 PLN mesačne. V prípade prekročenia tejto sumy v dôsledku zásady „*złotówka za złotówkę*“ („zlotý za zlotý“) osoba s nárokom na výživné toto oprávnenie na poberanie dávok nestráca. Osoba, ktorá má nárok na výživné, poberá sumu zodpovedajúcu rozdielu medzi sumou dávky z fondu pre výživné, ktorá je splatná oprávnenej osobe, a sumou, o ktorú príjem rodiny (vypočítaný na osobu v rodine) presahuje uvedenú sumu. Ak je výška takto vypočítanej dávky nižšia ako 100 PLN, neprizná sa žiadna podpora.

3 Mám podať návrh na určenie výživného na príslušný orgán alebo na súd? Aké sú hlavné prvky tohto postupu?

V súvislosti s výživným môžu nastať tieto situácie:

1. povinný na platenie výživného plní vyživovaciú povinnosť dobrovoľne;

2. strany dosiahnu mimosúdnu dohodu o vyživovacej povinnosti;

3. ak povinný na platenie výživného neplní svoju povinnosť, návrh na priznanie výživného možno podať na okresný súd (*sąd rejonowy*), ktorý je príslušný podľa miesta pobytu oprávnenej osoby (článok 32 Občianskeho súdneho poriadku) alebo odporcu (článok 27 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Takýto návrh možno prípadne podať na krajský súd (*sąd okręgowy*) počas konania o rozvode alebo rozluke.

Každý návrh je oslobodený od súdnych poplatkov. Mal by však spĺňať požiadavky na písomné podanie, t. j. mal by zahŕňať názov súdu, na ktorý sa podáva; mená a priezviská strán, číslo PESEL [národné identifikačné číslo], ich zákonných zástupcov a oprávnených zástupcov; druh písomného podania; jasný opis návrhu; hodnotu nároku; opis skutkového stavu odôvodňujúci návrh a v prípade potreby aj odôvodnenie príslušnosti súdu; podpis strany alebo jej zákonného zástupcu alebo oprávneného zástupcu (musí byť priložené splnomocnenie); zoznam príloh; miesta bydliska alebo sídla strán, ich zákonných zástupcov a oprávnených zástupcov a opis nároku. Následné písomné podania musia obsahovať aj číslo spisu. K návrhu sa musí pripojiť aj rodný list dieťaťa, v ktorom sa uvádza, že osoba, voči ktorej sa uplatňuje nárok na výživné, je rodič dieťaťa; alternatívne možno spolu s návrhom na výživné predložiť aj návrh na zapretie otcovstva;

4. možno dosiahnuť aj urovanie pred notárom; v takom prípade okresný súd len vydá rozhodnutie o výkone urovnania. Za uzavretie dohody o urovaní pred notárom sa platí poplatok; poplatok sa platí aj za podanie žiadosti o vydanie exekučného titulu;

5. možno dosiahnuť aj súdny zmier; v takom prípade môže byť odporca oslobodený od povinnosti zaplatiť súdny poplatok, prípadne sa od neho môže požadovať, aby zaplatil len polovicu poplatku.

4 Je možné podať návrh v mene príbuzného (ak áno, ktorý stupeň príbuznosti) alebo dieťaťa?

Návrh na určenie výživného môže v mene oprávnenej osoby podať:

- oprávnený zástupca (okrem právneho zástupcu či právneho poradcu môžu byť oprávnenými zástupcami aj tieto osoby: rodičia, manžel/manželka, súrodenci, príbuzní vo vzostupnej línii alebo osoby s príbuzenským vzťahom k osobe oprávnenej na výživné na základe osvojenia, ako aj osoba, ktorá spravuje majetok osoby oprávnenej na výživné),
- zástupca orgánu miestnej samosprávy zodpovedný za sociálnu pomoc; podľa *zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004* [Zbierka zákonov (Dziennik Ustaw) z roku 2004, č. 64, bod 593]; takýmito zástupcami sú: riaditeľ miestneho centra sociálnej pomoci alebo riaditeľ okresného centra rodinnej podpory,
- v článku 61 ods. 1 bode 1 Občianskeho súdneho poriadku sa stanovuje, že mimovládne organizácie môžu v rámci svojich zákonných povinností začať konanie o výživnom na základe písomného súhlasu dotknutej fyzickej osoby,
- prokurátor, ak je to potrebné v záujme presadzovania právneho poriadku a verejného záujmu.

Zákonní zástupcovia konajú v mene maloletých oprávnených osôb. Hneď po dosiahnutí plnoletosti však maloletá osoba koná nezávisle.

Osoba žijúca v spoločnej domácnosti ani blízky známy, pokiaľ nepatria medzi uvedené osoby, nemôžu konať v mene osoby oprávnenej na poberanie výživného.

5 Ak chcem podať návrh na začatie súdneho konania, ako zistím, ktorý súd je príslušným súdom?

Podľa Občianskeho súdneho poriadku sú vo veciach týkajúcich sa výživného vecne príslušné okresné súdy. Miestna príslušnosť sa určuje podľa miesta pobytu osoby oprávnenej na výživné alebo miesta pobytu odporcu. Súdy miestne príslušné v konkrétnych obciach sú uvedené v nariadení ministra spravodlivosti z 28. decembra 2018 o určení sídiel a príslušnosti odvolacích súdov, krajských súdov a okresných súdov a rozsahu ich pôsobnosti (Zbierka zákonov z roku 2018, bod 2548).

Krajské sudy sú príslušné vo veciach týkajúcich sa uznávania rozhodnutí súdov členských štátov EÚ v Poľsku (článok 1151 ods. 1 bod 1 Občianskeho súdneho poriadku), ak bolo rozhodnutie vydané pred tým, než štát, v ktorom bolo vydané, začal byť viazaný Haagskym protokolom z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť (Ú. v. EÚ L 331, 16.12.2009, s. 17), t. j. pred 18. júnom 2011.

V súlade s článkom 1153 ods. 14 Občianskeho súdneho poriadku možno v Poľsku vykonať tieto tituly:

1. rozsudky vynesené súdmi členských štátov EÚ a dohody a úradné listiny vydané týmito štátmi, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 1215/2012, ak sú vykonateľné;
2. rozsudky vynesené súdmi členských štátov EÚ, dohody a úradné listiny vydané týmito štátmi, ktoré sú osvedčené ako európsky exekučný titul;
3. európske platobné rozkazy vydané súdmi členských štátov EÚ a vyhlásené za vykonateľné v týchto štátoch podľa nariadenia č. 1896/2006;
4. rozsudky vynesené súdmi členských štátov EÚ v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu a osvedčené v uvedených štátoch podľa nariadenia č. 861/2007;
5. rozhodnutia vo veciach výživného vydané v členských štátoch EÚ, ktoré sú stranami Haagskeho protokolu z 23. novembra 2007 o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť (Ú. v. EÚ L 331, 16.12.2009, s. 17), ako aj dohody a úradné listiny vo veciach výživného z týchto štátov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 4/2009;
6. rozsudky vynesené v členských štátoch EÚ zahŕňajúce ochranné opatrenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie č. 606/2013, ak sú vykonateľné.

6 Musím ako navrhovateľ podať návrh na súd prostredníctvom tretej osoby (napr. právneho zástupcu, ústredného alebo miestneho orgánu atď.)? Ak nie, aký postup sa uplatňuje?

Zastupovanie právnym zástupcom sa vo veciach týkajúcich sa výživného nevyžaduje. Strany môžu konať vo vlastnom mene alebo prostredníctvom profesionálnych zástupcov.

Podrobné informácie o možnosti určenia právneho zástupcu z úradnej moci, ktorý koná v mene strany oprávnenej na výživné, sú uvedené v bodoch 7 a 20.

7 Som povinný zaplatiť poplatky za začatie súdneho konania? Ak áno, aká je ich pravdepodobná výška? Ak nemám dostatočné finančné prostriedky, môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Účastník konania, ktorý žiada o priznanie výživného, a odporca vo veci týkajúcej sa zníženia výživného sú oslobodení od súdnych trov [článok 96 ods. 1 bod 2 zákona o súdnych trovách v občianskych veciach z 28. júla 2005 (Zbierka zákonov z roku 2005, č. 167, bod 1398, v znení zmien)]. Tieto osoby sú oslobodené úplne, čo znamená, že neplatia žiadne súdne trovy, odvolacie poplatky ani poplatky za výkon rozhodnutia.

Osoba povinná platiť výživné takisto môže požiadať o oslobodenie od súdnych trov, keď sa usiluje o zmenu priznanej sumy. V takýchto situáciách treba predložiť majetkové priznanie a priznanie poberaného príjmu a súd po preskúmaní veci prijme rozhodnutie.

Okrem toho strana, ktorá je oslobodená od súdnych trov, môže požiadať o právnu pomoc vo forme právneho zástupcu určeného z úradnej moci. Ak sa vyhovie žiadosti o určenie právneho zástupcu, poplatky za služby advokáta hradí odporca strany, pre ktorú je právny zástupca určený. Ak táto osoba vec prehrá, tieto poplatky sa hradia zo štátnej pokladnice.

Práva štátnych príslušníkov členských štátov v tejto záležitosti sú upravené zákonom zo 17. decembra 2004 o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach prejednávanych v členských štátoch Európskej únie a o práve na pomoc na účely vyriešenia sporu formou zmieru pred začatím občianskeho súdneho konania (Zbierka zákonov z roku 2005, č. 10, bod 67).

8 Aký druh výživného súd pravdepodobne prizná? Ako sa vypočítava výška výživného? Ak sa zmenia životné náklady alebo rodinné pomery, môže byť rozhodnutie súdu o výživnom zmenené? Ak áno, ako (napr. systémom automatickej indexácie)?

Výška výživného závisí od zárobkových a finančných možností povinného na plnenie výživného a od primeraných potrieb oprávnenej osoby. Medzi potreby osoby oprávnenej na výživné patrí všetko potrebné na živobytie, a to v zmysle hmotných aj nehmotných potrieb (kultúrnych a duchovných). Medzi potreby maloletých osôb patria aj náklady na ich výchovu. Pri hodnotení zárobkových a finančných možností povinných na plnenie výživného sa neberú do úvahy príjmy, ktoré skutočne zarábajú, ale príjmy, ktoré by mohli zarábať, ak by úplne využili svoj zárobkový potenciál. To znamená, že aj nezamestnanej osobe, ktorá nemá pravidelný príjem, sa môže nariadiť platenie výživného a platby sa od nej môžu vymáhať.

Keď nastane zmena pomerov, možno požiadať o zmenu súdneho rozhodnutia alebo dohody o výživnom. O túto zmenu môže požiadať každá zo strán vzťahu týkajúceho sa výživného. V závislosti od konkrétnych pomerov môže strana požiadať o zrušenie vyživovacej povinnosti alebo o zvýšenie alebo zníženie výšky výživného. Výška výživného sa môže zmeniť, ak sa zvýšia alebo znížia primerané potreby osoby oprávnenej na poberanie výživného alebo zárobkové možnosti povinného na plnenie výživného.

V Poľsku nie je stanovená pevná výška výživného a výživné sa nevypočítava ako pevný percentuálny podiel zo zárobkov povinného na plnenie výživného. V roku 2014 dosahovala minimálna hrubá mzda výšku 1 680 PLN (približne 400 EUR). V roku 2013 dosahovala priemerná hrubá mzda výšku 3 650 PLN (približne 900 EUR) mesačne. V roku 2015 dosahovala minimálna hrubá mzda výšku 1 750 PLN, v roku 2016 výšku 1 850 PLN, v roku 2019 výšku 2 250 PLN a v roku 2020 predstavovala 2 600 PLN; v roku 2021 to bolo 2 800 PLN, v roku 2022 to bolo 3 010 PLN, v období od januára do júna 2023 to bolo 3 490 PLN, od júla 2023 to bolo 3 600 PLN, od januára 2024 to bolo 4 242 PLN a od júla 2024 to bude 4 300 PLN. V praxi sa výška výživného, ktorú určia súdy, pohybuje vo väčšine prípadov od 300 PLN do 1 000 PLN mesačne na jedno dieťa. Výška výživného nepodlieha automatickej indexácii podľa veku dieťaťa ani inflácie.

9 Ako a komu sa vypláca výživné?

Osoba, ktorá sa v exekučnom titule uvádza ako povinný na plnenie výživného, musí výživné platiť. Výživné určené v Poľsku sa spravidla vypláca zákonnému zástupcovi maloletej osoby v poľských zlotých (v hotovosti alebo bankovým prevodom) každý mesiac, zvyčajne do desiateho dňa v mesiaci. V prípade meškania platby je v rozsudku stanovený zákonný úrok (od 8. septembra 2022 je zákonná úroková miera 12,25 % ročne) na dlžnú sumu (článok 481 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Vyživovaciu povinnosť tak spravidla plní výlučne povinný na plnenie výživného. Ak táto osoba neplatí dobrovoľne, osoba oprávnená na poberanie výživného môže požiadať príslušný súdny orgán (spravidla súdneho exekútora) o začatie exekučného konania. Výkon rozhodnutia môže byť iniciovaný aj z úradnej moci na žiadosť súdu prvého stupňa, ktorý vydal rozhodnutie o výške výživného. Osoba oprávnená na výživné môže takisto predložiť exekučný titul na pracovisku povinného na plnenie výživného alebo v inštitúcii, ktorá tejto osobe vypláca dôchodok, a požiadať, aby sa dlhované výživné odpočítalo od súm vyplácaných povinnému na plnenie výživného. Takáto žiadosť je pre vyplácajúcu stranu záväzná.

Po dovŕšení plnoletosti sa dieťa stáva nezávislým oprávneným na výživné a musí sa mu vyplácať výživné, pokiaľ sa ako dospelý oprávnený nedohodne na predchádzajúcej forme platby (napríklad udelením splnomocnenia a jeho predložením vykonávajúcemu orgánu). Rozhodnutie o výživnom netreba meniť ani nie je potrebné určovať, že výživné sa má vyplácať dospelaj osobe.

Pri podaní návrhu na exekúciu voči povinnému na plnenie výživného možno vybrať ktoréhokoľvek súdneho exekútora. V súlade s článkom 921 Občianskeho súdneho poriadku vykonáva exekúciu nehnuteľnej veci súdny exekútor na súde, v ktorého obvode sa nehnuteľná vec nachádza. Ak sa nehnuteľnosť nachádza v mieste príslušnosti viacerých súdov, oprávnený na výživné si medzi nimi vyberie. Konania začaté na návrh jedného oprávneného na výživné však môžu byť spojené s konaniami, ktoré sa začali na návrh iných oprávnených na výživné. Na tento účel súdny exekútor, ktorý začal exekúciu, informuje súdneho exekútora, ktorý by mohol byť

poverený výkonom exekúcie a následným ukončením exekúcie.

10 Ak príslušná osoba (osoba povinná na plnenie výživného) neplatí výživné dobrovoľne, ako ju možno k tomu donútiť?

Ak povinný na plnenie výživného neplní svoju vyživovaciu povinnosť dobrovoľne, môže byť k tomu donútený (pozri bod 9).

Okrem toho podľa článku 209 Trestného zákona (Zbierka zákonov z roku 1997, č. 88, bod 553) každému, kto sa vyhýba plneniu vyživovacej povinnosti stanovenej na základe súdneho rozhodnutia, urovnania pred súdom alebo iným orgánom, prípadne na základe inej dohody, môže byť uložená pokuta, neväzobné opatrenia alebo trest odňatia slobody až na jeden rok, ak celková výška nedoplatkov dosahuje aspoň tri pravidelné platby výživného alebo ak došlo k omeškaniu s platbou nepravidelného výživného viac ako tri mesiace. Ak páchatel' zapríčiní, že oprávnená osoba nemôže uspokojiť svoje základné životné potreby, páchatel'ovi sa uloží pokuta, neväzobné opatrenia alebo trest odňatia slobody až na dva roky.

Tento trestný čin sa stíha na návrh obete, inštitúcie sociálneho zabezpečenia alebo orgánu, ktorý koná proti povinnému na plnenie výživného. Ak boli obeti priznané primerané rodinné dávky alebo príspevky vyplácané v prípade neúspešného vymáhania platby výživného, trestné stíhanie sa vedie z úradnej moci.

V článku 5 ods. 3b bode 2 zákona o pomoci osobám oprávneným na výživné zo 7. septembra 2007 (Zbierka zákonov z roku 2007, č. 192, bod 1378) sa uvádza, že príslušný orgán môže uplatniť odobratie vodičského oprávnenia povinnému na plnenie výživného.

Ak výkon rozhodnutia nie je úspešný, súdny exekútor môže požiadať o zaradenie povinného na plnenie výživného do zoznamu insolventných dlžníkov.

11 Opíšte prosím stručne prípadné obmedzenia výkonu, najmä normy na ochranu dlžníka a premlčacie alebo prekluzívne lehoty vo vašom systéme.

V súlade s článkom 1083 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku dlžné platby výživného sa môžu v celom rozsahu uspokojiť zablokovaním bankového účtu.

V súlade s článkom 833 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je exekúcia platu zamestnanca možná v rozsahu stanovenom v Zákonníku práce. Exekvovať je možné spravidla 60 % platu. Až tri pätiny sumy, ktorú poskytla štátna pokladnica na osobitné účely, najmä vo forme grantov a pomoci, je takisto možné exekvovať (článok 831 ods. 1 bod 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Okrem toho podľa článku 829 Občianskeho súdneho poriadku exekúcií nemôžu podliehať tieto položky:

1. zariadenie domácnosti, posteľná bielizeň, spodná bielizeň a bežné oblečenie nevyhnutne potrebné pre dlžníka a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov, ako aj oblečenie nevyhnutne potrebné na vykonávanie služby alebo profesie;
2. zásoby potravín a paliva, ktoré sú potrebné na uspokojenie základných potrieb dlžníka a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov, na obdobie jedného mesiaca;
3. jedna krava, dve kozy alebo tri ovce potrebné na zabezpečenie živobytia dlžníka a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov a dostatočné množstvo krmiva a podstielky, ktoré zvieratá potrebujú, aby prežili do nasledujúceho zberu úrody;
4. nástroje a iné zariadenie, ktoré dlžník potrebuje na vykonávanie platenej práce, a suroviny, ktoré potrebuje na výrobný proces na obdobie jedného týždňa, okrem motorových vozidiel;
5. v prípade dlžníkov vykonávajúcich pravidelné zamestnanie na trvalý pracovný pomer peňažná suma zodpovedajúca nevymáhateľnej časti mzdy na obdobie do nasledujúcej splatnosti a v prípade dlžníkov bez pravidelnej výplaty peňažná suma nevyhnutne potrebná na obživu dlžníka a jeho nezaopatrených rodinných príslušníkov na obdobie dvoch týždňov;
6. veci potrebné na vzdelávacie účely, osobné doklady, ocenenia, veci používané na náboženské obrady, ako aj veci každodennej potreby, ktoré by bolo možné predať iba za cenu výrazne nižšiu v porovnaní s ich hodnotou, ale ktoré majú pre dlžníka veľkú úžitkovú hodnotu;

7. lieky v zmysle zákona o liečivách zo 6. septembra 2001 (Zbierka zákonov z roku 2019, bod 499, v znení zmien), ktoré sú potrebné na prevádzku zdravotníckeho zariadenia v zmysle právnych predpisov o zdravotnej starostlivosti na obdobie troch mesiacov, a lieky potrebné na jeho prevádzku v zmysle zákona o liekoch z 20. mája 2010 (Zbierka zákonov, č. 107, bod 679 a Zbierka zákonov z roku 2011, č. 102, bod 586 a č. 113, bod 637);
8. predmety alebo vybavenie potrebné z dôvodu zdravotného postihnutia dlžníka alebo jeho rodinných príslušníkov.

Podľa článku 833 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku sa exekúcia neuplatňuje ani na príspevky na výživné, kompenzáciu vyplácanú v prípade neúspešného vymáhania platby výživného, rodinné dávky, rodinné príspevky, príspevky na starostlivosť a príspevky pri narodení dieťaťa, príspevky pre siroty, ktoré prišli o oboch rodičov, opatrovateľské dávky, sociálne dávky, dávky na integráciu, dávky na výchovu a jednorazovú dávku podľa článku 10 zákona o systéme podpory „Za życiem“ („Za život“) pre tehotné ženy a ich rodiny zo 4. novembra 2016 (Zbierka zákonov z roku 2019, bod 473).

Minister spravodlivosti po konzultácii s ministrom poľnohospodárstva a ministrom financií formou ministerského nariadenia uvedie, ktoré veci patriace poľnohospodárovi nemôžu byť predmetom exekúcie (článok 830 Občianskeho súdneho poriadku).

Okrem toho sa v článku 831 Občianskeho súdneho poriadku uvádza, že exekúcii nepodlieha 75 % súm, najmä dávok sociálnej pomoci v zmysle zákona o sociálnej pomoci z 12. marca 2004 (Zbierka zákonov z roku 2013, bod 182, v znení zmien) a pohľadávok povinného na plnenie výživného zo štátneho rozpočtu alebo Národného fondu zdravia (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zmysle zákona o dávkach na zdravotnú starostlivosť financovaných z verejných zdrojov z 27. augusta 2004 (Zbierka zákonov z roku 2008, č. 164, bod 1027, v znení zmien) pred poskytnutím takýchto dávok, pokiaľ nejde o pohľadávky zamestnancov alebo poskytovateľov služieb povinného na plnenie výživného uvedené v článku 5 ods. 41 písm. a) a b) zákona o dávkach na zdravotnú starostlivosť financovaných z verejných zdrojov z 27. augusta 2004.

V článku 137 ods. 1 zákona o rodine a poručníctve je stanovené, že pohľadávky na výživné sa premlčujú po troch rokoch. Treba však poznamenať, že uvedená premlčacia lehota sa týka nárokov, ktoré neboli uplatnené.

V článku 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa stanovuje, že v prípade pohľadávok detí voči rodičom premlčacia lehota nezačne plynúť počas trvania rodičovských práv a povinností. Akákoľvek premlčacia lehota, ktorá začala plynúť, sa pozastavuje, pokiaľ ide o pohľadávku dieťaťa.

12 Existuje nejaká organizácia alebo správny orgán, ktorá mi môže pomôcť pri vymáhaní výživného?

Ako sa uvádza v bode 4, návrh na určenie výživného možno predložiť v mene oprávnenej osoby, a to aj riaditeľmi centier sociálnej pomoci, niektorými spoločenskými organizáciami, zástupcami orgánov miestnej samosprávy príslušnými v oblasti sociálnej pomoci a v niektorých prípadoch aj prokurátormi. Tieto subjekty môžu tiež podporiť navrhovateľa účasťou na už prebiehajúcim konaní vo veci výživného. Ich úlohou je potom podporovať oprávnenú osobu v konaní pred súdom.

Krajské sudy konajúce ako ústredný orgán podľa medzinárodného práva pomáhajú oprávneným osobám s vymáhaním pohľadávok na výživné v zahraničí. Prostredníctvom príslušného krajského súdu možno požiadať aj o medzinárodnú právnu pomoc (ako je oslobodenie od súdnych poplatkov alebo určenie právneho zástupcu). Treba však mať na pamäti, že to, či je takáto právna pomoc bezplatná alebo čiastočne spoplatnená, závisí od pravidiel prijímajúceho štátu.

Osobám s pobytom v zahraničí, ktoré chcú vymáhať pohľadávky na výživné od povinného na plnenie výživného s pobytom v Poľsku, môžu pri podaní návrhu pomôcť príslušné ústredné orgány v zahraničí (zoznam je dostupný na tejto adrese: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>).

Tie v súlade s rozdelením zodpovedností v rámci ústredných orgánov v Poľsku zašlú dokumentáciu na ďalšie úkony ministerstvu spravodlivosti (odbor medzinárodných rodinných konaní v rámci oddelenia vecí rodiny a maloletých).

Návrh možno podať aj priamo na príslušnom okresnom súde alebo exekučnému orgánu.

Informácie o tom, ako získať bezplatnú právnu pomoc, sú k dispozícii aj na tomto webovom sídle:
<https://np.ms.gov.pl/>.

Treba však poznamenať, že poľské ústredné orgány (tak ministerstvo spravodlivosti, ako aj okresné sudy) nezastupujú účastníkov konania a nemôžu ani poskytovať právne poradenstvo namiesto oprávnených zástupcov.

13 Môžu subjekty (vládne alebo súkromné) úplne alebo čiastočne plniť vyživovaciu povinnosť namiesto osoby povinnej na plnenie výživného?

V zákone o pomoci osobám oprávneným na výživné zo 7. septembra 2007 (Zbierka zákonov z roku 2009, č. 1, bod 7, v znení zmien) sú stanovené pravidlá o štátom poskytovanej pomoci osobám oprávneným na výživné v prípadoch, keď bol výkon rozhodnutia neúspešný.

Príspevky z fondu pre výživné možno získať len v prípade, že príjem rodiny na osobu nepresahuje sumu 800 PLN mesačne, resp. od 1. júla 2020 sumu 900 PLN mesačne.

Od 1. júla 2020 sa takisto uplatňuje pravidlo „zlotý za zlotý“ – ak príjem rodiny na osobu presahuje uvedenú sumu 900 PLN, podpora sa zníži a jej výška zodpovedá rozdielu medzi sumou dávky z fondu pre výživné, ktorá je splatná oprávnenej osobe, a sumou, o ktorú príjem rodiny na osobu presahuje uvedenú sumu (článok 9 ods. 2a). Ak je však výška dávky vypočítaná na základe tohto postupu nižšia ako 100 PLN, vydá sa zamietavé rozhodnutie a dávka sa nevypláti (článok 9 ods. 2b).

Návrhy sa podávajú na obecnom alebo mestskom úrade, ktorý je príslušný podľa miesta pobytu osoby oprávnenej na výživné. Vyplácanie dávok z fondu možno delegovať aj na organizačný útvar obce, napr. na centrum sociálneho zabezpečenia.

Ak však osoba oprávnená na vyplatenie zálohy výživného žije v inštitúcii, ktorá poskytuje plnú penziu (napr. v centre sociálnej pomoci, detskom domove, nápravnom ústave pre mládež alebo vo väzbe), alebo v opatrovateľskej rodine, uzavrela manželstvo alebo má dieťa a má nárok na rodinné prídavky, záloha sa tejto osobe neprizná.

Tento zákon sa uplatňuje, len ak má osoba oprávnená na výživné miesto pobytu v Poľsku počas obdobia splatnosti dávky. Ďalšie informácie sú uvedené na tejto adrese: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>.

14 Ak som v tomto členskom štáte a osoba povinná na plnenie výživného má bydlisko v inej krajine:

Ak má povinný na plnenie výživného miesto pobytu v zahraničí a oprávnená osoba na poberanie výživného v Poľsku, krajský súd príslušný v mieste pobytu oprávnenej osoby v postavení príslušného ústredného orgánu pomáha tejto osobe pri podávaní návrhu na určenie výživného. V rámci tejto pomoci sa oprávnenej osobe poskytnú všetky potrebné informácie a pomoc pri vyhotovení príslušných dokumentov a skontroluje sa, či je návrh formálne správny pred jeho podaním príslušnému ústrednému orgánu v zahraničí.

14.1 Môže mi orgán štátnej správy alebo súkromná organizácia v tomto členskom štáte poskytnúť pomoc?

Áno [od príslušného ústredného orgánu určeného podľa článku 49 nariadenia (ES) č. 4/2009].

14.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať príslušný orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu?

Časť A návrhu podávaného na základe nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti vyplní krajský súd.

Zoznam krajských súdov, ktoré plnia funkciu ústredného orgánu (stav k marcu 2024)

Súd	Adresa	Telefón: (+48)	Fax: (+48)	E-mailová adresa
Krajský súd Białystok	Oddelenie pre inšpekciu ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok Zahraničné právne veci	85 745 92 20		oz@bialystok.so.gov.pl
Krajský súd Bielsko-Biala	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biala	33 499 04 88		patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
Krajský súd Bydgoszcz	IX Wydział Wizytacyjny (oddelenie 9 - inšpektorát) ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 325 31 55		oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Krajský súd Częstochowa	Administratívne oddelenie ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 368 44 25		prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Krajský súd Elbląg	Administratívne oddelenie pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 611 24 09		oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Krajský súd Gdansk	Administratívne oddelenie ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk Samostatná sekcia pre zahraničné právne veci	58 321 31 19	58 3213104	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Krajský súd Gliwice	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice Zahraničné právne veci	32 338 00 52		oz@gliwice.so.gov.pl
Krajský súd Gorzów Wielkopolski	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski Administratívne oddelenie - Zahraničné právne veci	95 725 67 02 95 7202807 95 725 67 18 95 7256790		sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Krajský súd Jelenia Góra	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 641 51 13 75 7525113		oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Krajský súd Kalisz	Oddelenie pre inšpekciu al. Wolności 13 62-800 Kalisz Sekcia pre sťažnosti a petície a pre zahraničné právne veci	62 765 77 38 62 5944544		wizytacja@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Krajský súd Katowice	ul. Francuska 38 40-028 Katowice VIII Wydział Wizytacyjny (oddelenie 8 - inšpektorát)	32 607 01 83 32 783 68 06 41 340 23 20		obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl dawid.kaczmarzyk@katowice.so.gov.pl wojciech.gryzlo@katowice.so.gov.pl
Krajský súd Kielce	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 340 23 82 41 340 24 92 41 3402320		oz@kielce.so.gov.pl
Krajský súd Konin	ul. Energetyka 5 62-510 Konin Administratívne oddelenie	63 246 45 57 63 2451421		oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Krajský súd Koszalin	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 342 87 50 94 3428897		administracja@koszalin.so.gov.pl

Krajový súd Krakov	Administratívne oddelenie	12 619 52 41	
	ul. Przy Rondzie 7	12 619 52 62	
	31-547 Kraków	12 619 52 04	12 6195665 oz@krakow.so.gov.pl
Krajový súd Krosno	Administratívne oddelenie		
	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 437 36 71 13 437 36 73	13 4320570 obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Krajový súd Legnica	VII Wydział Wizytacyjny (oddelenie 7 - inšpektorát)		
	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 754 50 36	76 7545099 oz@legnica.so.gov.pl
Krajový súd Lublin	Sekcia pre zahraničné právne veci		
	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 46010 04	81 4601138 malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Krajový súd Łomża		86 216 62 81 (kl. 254)	
		86 216 6282 (kl. 254)	
		86 216 62 83 (kl. 254)	
	Administratívne oddelenie	86 216 62 84 (kl. 254)	
	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 215 42 52	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Krajový súd Łódź	XI Wydział Wizytacyjny (oddelenie 11 - inšpektorát) (miestnosť č. 118)		
	Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 677 87 99	42 2126082 oz@lodz.so.gov.pl
Krajový súd Nowy Sącz	Administratívne oddelenie		
	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 448 21 85 18 448 21 43	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Krajový súd Olsztyn	VIII Wydział Wizytacyjny (oddelenie 8 - inšpektorát)		
	ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 521 60 49	89 6123838 oz@olsztyn.so.gov.pl
Krajový súd Opole	VIII Wydział Wizytacyjny (oddelenie 8 - inšpektorát)		
	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 541 81 34	77 5418109 obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Krajový súd Ostrołęka	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 765 01 30	29 7650181 sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Krajový súd Piotrków Trybunalski	Administratívne oddelenie		
	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 649 41 59 44 649 41 21	oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Krajový súd Płock	Administratívne oddelenie		
	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 269 73 20 24 269 73 64	24 2625253 oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Krajový súd Poznań	Sekcia pre zahraničné právne veci		
	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 628 37 30 61 628 37 31 61 628 37 34	61 6283739 opzagr@poznan.so.gov.pl
	Administratívne oddelenie		
Krajový súd Przemysł	ul. Konarskiego 6 37-700 Przemysł	16 676 13 36	16 6761353 magdalena.telega@przemysl.so.gov.pl

Krajский sýd Radom	VII Wydział Wizytacyjny (oddelenie 7 - inšpektorát) ul. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 677 67 80	wizytacje@radom.so.gov.pl monika.tomala@radom.so.gov.pl
Krajский sýd Rybnik	Administratívne oddelenie ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 784 05 78 32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Krajский sýd Rzeszów	VII Wydział Wizytacyjny (oddelenie 7 - inšpektorát) Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 875 63 94 17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Krajский sýd Siedlce	Administratívne oddelenie ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 640 78 46	poczta@siedlce.so.gov.pl marzena.sosnowska@siedlce.so.gov.pl
Krajский sýd Sieradz	Administratívne oddelenie al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 826 66 50 43 656 43 826 66 07 8975	sekretariat@sieradz.so.gov.pl oz@sieradz.so.gov.pl
Krajский sýd Słupsk	Oddelenie pre inšpekciu ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 846 95 43 59 8469424 59 846 95 13 59 8469429	agnieszka.kozłowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Krajский sýd Sosnowiec	Oddelenie pre inšpekciu ul. S. Żeromskiego 3 41-205 Sosnowiec	32 368 73 68	oz@sosnowiec.so.gov.pl referat.wiz@sosnowiec.so.gov.pl
Krajский sýd Suwałki	Oddelenie pre inšpekciu ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 563 12 13 87 563 13 00	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.kleotko@suwalki.so.gov.pl
Krajский sýd Szczecin	Zahranické právne veci ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 483 01 70 91 483 01 47 91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Krajский sýd Świdnica	Administratívne oddelenie pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 851 82 87 74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajackowska@swidnica.so.gov.pl
Krajский sýd Tarnobrzeg	Administratívne oddelenie ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 25 93	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl
Krajский sýd Tarnov	Administratívne oddelenie ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 688 74 09 14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Krajский sýd Toruń	Administratívne oddelenie ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 610 56 09 56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Krajский sýd Varšava	XIX Wydział Wizytacyjny (oddelenie 19 - inšpektorát) al. „Solidarności“ 127 00-898 Warszawa	22 440 11 54 22 440 60 77 22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl grzegorz.maslowski@warszawa.so.gov.pl
Krajский sýd Varšava-Praga	IX Wydział Wizytacyjny (oddelenie 9 - inšpektorát) ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 417 73 93	oz@warszawapraga.so.gov.pl
Krajский sýd Wrocław	Administratívne oddelenie ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Wrocław	54 412 54 412 03 65 0365	oz@wloclawek.so.gov.pl
Krajский sýd Wroclav	VI Wydział Wizytacyjny (oddelenie 6 - inšpektorát) ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 748 2138	oz@wroclaw.so.gov.pl
Krajский sýd Zamość	Administratívne oddelenie ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 631 69 27 84 631 69 28	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl

15 Ak som v inej krajine a osoba povinná na plnenie výživného je v tomto členskom štáte:

15.1 Môžem podať návrh priamo orgánu štátnej správy alebo súkromnej organizácii v tomto členskom štáte?

Podľa článku 55 nariadenia Rady (ES) č. 4/2009 z 18. decembra 2008 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti sa nevyžaduje, aby sa žiadosti podávali prostredníctvom ústredného orgánu štátu, v ktorom majú žiadatelia pobyt. Žiadosti v súlade s formálnymi požiadavkami, ktoré sú stanovené v kapitolách IV a VI uvedeného nariadenia a v Občianskom súdnom poriadku, možno posilať priamo príslušnému poľskému súdu.

Podrobné informácie o odosielačich orgánoch sú k dispozícii na adrese:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>.

Odosielajúce orgány zahraničných krajín uvedené vo vyhláseniach pripojených k nariadeniu poskytnú osobe oprávnenej na výživné všetky potrebné informácie, pomôžu jej s vyhotovením príslušných dokumentov, skontrolujú, či je žiadosť tejto osoby formálne správna, a odošlú ju do zahraničia.

15.2 Ak áno, ako je možné kontaktovať uvedený orgán štátnej správy alebo súkromnú organizáciu a aký typ pomoci mi môžu poskytnúť?

Ak súd rozhodol o priznaní výživného a táto vec patrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia (ES) č. 4/2009, oprávnený na výživné, ktorý má pobyt v zahraničí, môže využiť postup stanovený v tomto nariadení a obrátiť sa na príslušný odosielačiaci orgán krajiny, v ktorej má pobyt, alebo môže podať žiadosť o vyhlásenie vykonateľnosti zahraničného rozhodnutia na príslušný súd (pozri bod 5). Žiadosti o vyhlásenie vykonateľnosti možno podať v kancelárii ľubovoľného súdneho exekútora.

Ak Poľsko a krajina, v ktorej má oprávnený na výživné pobyt, sú zmluvnými stranami dohovoru alebo dvojstrannej dohody o uznávaní a výkone rozsudkov vo veciach týkajúcich sa výživného, pomoc sa poskytuje v rozsahu stanovenom v uvedenej dohode. V dvojstranných dohodách sa spravidla stanovuje, že žiadosti treba na poľský súd podať priamo alebo prostredníctvom súdu v krajine, v ktorej bol vydaný rozsudok. V druhom uvedenom prípade sa žiadosti postupujú prostredníctvom ústredných orgánov, zvyčajne prostredníctvom ministerstva spravodlivosti alebo prostredníctvom orgánov oznámených na účely Dohovoru o uznaní a výkone cudzích rozhodcovských rozhodnutí:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>.

Podrobné informácie o súdoch sú k dispozícii na adrese

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>

a informácie o súdnych exekútoroch sú k dispozícii na tejto adrese: <http://komornik.pl/>.

16 Je tento členský štát viazaný Haagskym protokolom z roku 2007?

Áno, od 18. júna 2011.

17 Ak tento členský štát nie je viazaný Haagskym protokolom z roku 2007,

ktoré právo sa použije na pohľadávky na výživné podľa jeho predpisov medzinárodného práva súkromného? Ktoré sú zodpovedajúce predpisy medzinárodného práva súkromného?

Nie je relevantné.

18 Aké sú pravidlá prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných prípadoch v rámci EÚ podľa štruktúry kapitoly V nariadenia o vyživovacej povinnosti?

V Poľsku sa uplatňujú pravidlá stanovené v zákone o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie zo 17. decembra 2004 (Zbierka zákonov z roku 2005, č. 10, bod 67, v znení zmien) a v smernici Rady 2003/8/ES z 27. januára 2003 o zlepšení prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch (Ú. v. ES L 26/41, 31.1.2003, s. 90), ktoré dopĺňajú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a zákona o súdnych trovách v občianskych veciach. Účastník konania, ktorý žiada o priznanie konkrétnej formy pomoci (napr. určenie právneho zástupcu, preklad dokumentov alebo náhrada cestovných výdavkov), by to mal jasne oznámiť súdu vo [formulári žiadosti EÚ](#).

19 Aké sú opatrenia, ktoré prijíma tento členský štát, aby zabezpečil fungovanie aktivít opísaných v článku 51 nariadenia o vyživovacej povinnosti?

Poľský zákonodarný orgán 28. apríla 2011 prijal zákon, ktorým sa mení Občiansky súdny poriadok a určité ďalšie zákony (zákon z 28. apríla 2011, ktorým sa mení Občiansky súdny poriadok, zákon o práve na pomoc v občianskoprávných konaniach vedených v členských štátoch Európskej únie a o práve na pomoc na účely vyriešenia sporu formou zmiery pred začatím občianskeho súdneho konania a zákon o pomoci osobám oprávneným na výživné – Zbierka zákonov z roku 2011, č. 129, bod 735), v zmysle ktorého môže poľský ústredný orgán nariadiť orgánu, ktorý je príslušný konať vo veci povinného na plnenie výživného, aby preskúmal určenie výživného.

Ak nie je známe miesto pobytu odporcu alebo účastníka konania, ministerstvo spravodlivosti sa obráti na ústredné a miestne registre a záznamy (vrátane možného využitia databázy PESEL.SAD) s cieľom určiť príslušný súd alebo príslušného súdneho exekútora, prípadne odpovedať na dožiadanie o osobitné opatrenia. V súčasnosti sa nepripravujú žiadne zmeny právneho základu, financovania ani personálneho zabezpečenia ústredného orgánu s cieľom zaistiť vykonanie činností uvedených v článku 51.

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spättnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

■ Posledná aktualizácia: 12/05/2025

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.